

Szczepienia noworodków

1

Wskazania do stosowania

- Szczepionka przeciwgruźlicza BCG służy do szczepień ochronnych przeciw gruźlicy.
- Szczepienia w Polsce są obowiązkowe, wykonywane zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych zatwierdzanym corocznie przez Ministra Zdrowia.

2

Śródskórną szczepionką BCG

- Szczepienie noworodków należy wykonać jednocześnie ze szczepieniem przeciwko WZW typu B lub w innym możliwym terminie przed wypisaniem dziecka z oddziału noworodkowego.
- Noworodki urodzone przedwcześnie należy szczepić po osiągnięciu masy ciała powyżej 2000 g.
- Noworodki urodzone przez matki HIV-dodatnie muszą być kwalifikowane do szczepienia przez specjalistę chorób zakaźnych lub poradni specjalistycznej wykonującej szczepienia ochronne.

3

- Zgodnie z aktualną wiedzą odstąpiono od oceny wielkości blizny poszczepiennej i obowiązkowej rewakynacji dzieci i młodzieży, dlatego u każdego dziecka konieczna jest kontrola wykonania szczepienia na podstawie dokumentacji medycznej.
- Dzieci do ukończenia 15. roku życia niezaszczepione przeciwko gruźlicy powinny jak najszybciej otrzymać jedną dawkę szczepionki (w razie wątpliwości szczepienie można wykonać po konsultacji w poradni specjalistycznej świadczącej usługi w zakresie szczepień ochronnych)

4

Przeciwwskazania

- O przeciwwskazaniach do szczepienia BCG każdorazowo decyduje lekarz po zbadaniu dziecka.
- Lekarz powinien zapytać, a szczepiony lub jego rodzice powinni zawiadomić o aktualnych lub przebytych chorobach alergicznych, chorobach osłabiających naturalną odporność (choroby układu siateczkowo-śródbłonkowego np. chłoniaki, białaczka i inne) a także o przyjmowanych lekach: sterydy, leki cytostatyczne, radioterapia, leki przeciwprątkowe.

5

Zgodnie z Wytycznymi Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc z 1995 r. nie należy szczepić

- noworodków cierpiących na schorzenia o ciężkim przebiegu jak:
 - ciężkie urazy okołoporodowe np. wylew śródczaszkowy, stan zamartwicy, żółtaczkę nasuwającą podejrzenie konfliktu serologicznego, ciężkie wady rozwojowe i wszystkie choroby zaburzające stan kliniczny noworodka lub wcześniaka.
- Choroby okresu noworodkowego są przeciwwskazaniem aż do ich ustąpienia; noworodków z klinicznymi objawami zakażenia, potwierdzonymi wynikami badań dodatkowych, aż do ich ustąpienia;

6

Działania niepożądane

- Jak każdy lek, Szczepionka przeciwgruźlicza BCG 10 może powodować działania niepożądane. Objawy i zmiany poszczepienne ustępują zazwyczaj samoistnie, nieleczone ustępują w ciągu 3 miesięcy od szczepienia.
- Jako normalną reakcję należy traktować powiększenie regionalnych węzłów chłonnych najczęściej pachowych do 15 mm u osoby szczepionej.

7

Przedawkowanie

- Zwiększenie dawki szczepiennej powoduje znaczny wzrost liczby powikłań poszczepiennych ze strony węzłów limfatycznych.
- Grupa farmakoterapeutyczna: Szczepionka przeciw gruźlicy, żywa, atenuowana

8

- Szczepionka powinna być zużyta bezpośrednio po odtworzeniu.
- Przechowywać w temperaturze 2°C - 8°C (w lodówce).
- W celu ochrony przed światłem należy przechowywać ampułki w opakowaniu zewnętrznym.
- 0,5 mg proszku w ampułce ze szkła typu I i 1,0 ml rozpuszczalnika w ampułce ze szkła typu I w tekturowym pudełku

9

- Przed użyciem szczepionki należy sprawdzić na etykiecie: rodzaj szczepionki, ilość dawek w ampułce oraz termin ważności.
- Ponadto sprawdzić i spowodować żeby szczepionka w postaci suchego proszku znajdowała się w całości na dnie ampułki.
- Szyjkę ampułki z rozpuszczalnikiem oraz ampułkę ze szczepionką należy przed i po nadołowaniu dokładnie zdezynfekować wacikiem zwilżonym w 70% alkoholu etylowym i odczekać do wysuszenia.
- Można także stosować skażony alkohol etylowy.
- Po otwarciu ampułki ze szczepionką w postaci proszku, wprowadzić przy pomocy strzykawki dokładnie 1 ml izotonicznego roztworu chlorku sodu.
- Rozpuszczalnik należy wprowadzić łagodnym strumieniem po ścianie ampułki. Następnie całą zawartość pobrać do strzykawki i delikatnie z powrotem wprowadzić do ampułki unikając spienienia, czynność powtórzyć do uzyskania jednolitej zawiesiny.
- Szczepionka powinna być zużyta bezpośrednio po otworzeniu.

10

- Zgłoś się do lekarza, jeżeli po szczepieniu przeciwko gruźlicy zaobserwujesz u Twojego dziecka:
- wysoką gorączkę,
- obfity wyciek ropy w miejscu wstrzyknięcia,
- duży obrzęk lub guz w miejscu podania szczepionki z wyczuwalnym w środku płynem (tzw. chełbotanie),
- duży obrzęk lub guz pod pachą po stronie szczepienia (węzły chłonne), zwłaszcza z chełbotaniem.

11

Szczepionka przeciwko WZW typu B

- W Polsce udało się znacznie ograniczyć ryzyko zachorowania – choć nie wyeliminowano go zupełnie – dzięki wprowadzeniu do szpitali i przychodni sprzętu jednorazowego użytku oraz szczepieniom ochronnym.
- Każdy pobyt w szpitalu oraz wykonywane wymienione powyżej zabiegi są jednak nadal obarczone ryzykiem zakażenia niezaszczepionej osoby.
- Niekiedy się zdarza, że źródłem zakażenia płodu i noworodka jest jego matka zakażona tym wirusem.

12

Szczepionka przeciwko WZW typu B

- po urodzeniu lub w innym dogodnym terminie przed wypisaniem noworodka z oddziału do domu
- 6–8 tygodni od poprzedniego szczepienia
- Polska należy obecnie do krajów o średnim ryzyku zachorowania na WZW typu B. Kraje Europy Wschodniej (np. Ukraina, Rosja, Bułgaria, Rumunia) oraz biedniejsze kraje Afryki, Azji i Ameryki Południowej wciąż należą do strefy dużego ryzyka.
- Najskuteczniejszą metodą zapobiegania zachorowaniu na WZW typu B jest szczepienie.

13

- Szczepionki są przeznaczone dla wszystkich noworodków, niemowląt, dzieci, młodzieży i dorosłych.
- Pierwszą dawkę szczepionki podaje się dzieciom zarówno urodzonym o czasie, jak i przedwcześnie w ciągu 24 godzin po urodzeniu.
- Pełny cykl szczepienia obejmuje 3 dawki: drugą dawkę należy podać miesiąc po podaniu pierwszej dawki, a trzecią - sześć miesięcy po pierwszej dawce, czyli u niemowląt w 7. miesiącu życia (schemat 0, 1 i 6 mies.).
- Wcześniejakom, które urodziły się z masą ciała mniejszą niż 2000 g, trzeba podać 4 dawki (tzn. dawkę w dniu urodzenia i 3 dawki pełnego cyklu).
- Schemat szczepienia może uwzględniać także więcej dawek szczepionki przeciwko WZW typu B (nawet 5), jeśli program szczepień jest realizowany z wykorzystaniem szczepionki 6-składnikowej. Szczepionkę podaje się w zastrzyku domięśniowym.
- Zdrowe osoby bez zaburzeń odporności po przyjęciu pełnego cyklu szczepienia nie wymagają podawania dawek przypominających szczepionki.

14

Których dzieci nie należy szczepić

- Nie należy szczepić, gdy występują uniwersalne przeciwwskazania do szczepienia

15

- Wszystkie dostępne w Polsce szczepionki przeciwko WZW typu B należą do szczepionek „nieżywych” i zawierają tylko małą część wirusa - cząsteczkę białka znajdującą się na jego powierzchni (tzw. antygen powierzchniowy, nazywany HBs), dlatego nie mogą wywołać zakażenia, ale skutecznie stymulują odporność. W aptekach dostępnych jest kilka preparatów (Engerix B, Euvax B, HBvaxPRO, Hepavax-Gene) przeznaczonych do stosowania u dzieci i dorosłych (różnią się wielkością dawki). Szczepionka przeciwko WZW typu B wchodzi także w skład szczepionki 6-składnikowej (Infanrix hexa).

16

- Schemat szczepienia może uwzględniać także więcej dawek szczepionki przeciwko WZW typu B (nawet 5), jeśli program szczepień jest realizowany z wykorzystaniem szczepionki 6-składnikowej. Szczepionkę podaje się w zastrzyku domięśniowym.
- Zdrowe osoby bez zaburzeń odporności po przyjęciu pełnego cyklu szczepienia nie wymagają podawania dawek przypominających szczepionki.

17

- W ramach szczepień bezpłatnych w Polsce są szczepione wszystkie noworodki i niemowlęta, nastolatki, które tego szczepienia nie przeszły wcześniej, oraz niektóre osoby o zwiększonym ryzyku zachorowania na WZW typu B.

18